

elindulni egy úton, úgy látom, az irány alapvetően jó. Ma már tisztában vagyok azokkal a célokkal, amelyeket el szeretnék érni néhány éven belül.

■ *Melyek ezek?*

– A legfontosabb a publikummal való kapcsolattartás, amelynek egyik része – kicsit leegyszerűsítve – a marketing, sajtó, a másik pedig a közönségszervezés területe. Érthető, hogy az elmúlt húsz esztendő Kocsis Zoltánról szól, a zsenialitásáról, de így a zenekar bizonyos szempontból háttérbe szorult. Két évvel ezelőtt szembesülnünk kellett azzal, hogy fogy a közönségünk, ezért a mostani időszak sorsdöntő volt a tekintetben, hogy meg tudjuk-e fordítani ezt a tendenciát. Szerencsére ezen a téren nagyon sokat sikerült előrelépni. Bár még mindig nem olyan nagyságú a jelenlétünk, mint szeretnénk.

■ *Láttam, még az Allee-ban, a karácsonyi vásárrban is lehetett vásárolni a jegyeikből, bérleteikből...*

– Egy kolléganóm javaslatára még a színházzal jelentünk meg – ha jól emlékszem, 2011 telén – először ilyen pulttal, majd számos prózai és zenés színház, illetve az Opera is követte a példánkat. Ezt a sikert szerettem volna megismételni a Nemzeti Filharmonikusokkal is. Ma már tudjuk, hogy jó döntés volt, nőtt a vásárlóink száma, és sokkal több visszajelzés érkezik a publikumtól.

■ *Született egy applikációjuk is.*

– Igen, ez egy teljesen új és sikeres kísérlet volt, de ma már látjuk, hogy ez a termék is továbbfejlesztésre szo-

rul. Nagyon sok tervünk van, de nehéz mindennel egyszerre foglalkozni, hiszen sokkal több az előadásunk a két évvel ezelőttiekhez viszonyítva. A művésztől a menedzsment minden területén dolgozóig az összes kollégám rengeteget küzd azért, hogy ezt a koncertszámot ki tudja szolgálni. Minden meglévő elvárásnak meg kell felelni, miközben a fejlődésre is figyelniünk kell. A fontosabb döntések mellett temérdek aprósággal is foglalkozni kell. Végre sikerült elérni például, hogy sokféle utalvánnyal lehessen nálunk fizetni. Rengeteg kívülről alig látszó, de mégis lényeges ügyet sikerült megoldanunk, miközben remek hangversenyeket ad a zenekar és a kórus, sikeres vendégszerepléseken vesz részt, kiváló kritikákat írnak rólunk.

■ *Szó volt arról is, hogy emelkedik a társulat büdzséje...*

– Ez egyelőre nem történt meg, és ez a művészek bérszínvona miatt probléma. Mint minden együttes, szeretnénk mi állni az első helyen, de anyagi téren, azaz a művészeknek felkínált bérek tekintetében komoly versenytársunk a BFZ, a Concerto és az Opera is. Szalasztottunk már el kiváló muzsikust, énekest azért, mert sokkal jobb anyagi kondíciókat kínált egy másik együttes. Távozott is emiatt zenekari zenésznünk és kórustagunk is... Persze, tudom, nem csak a pénzen múlik minden, de ezzel a problémával is foglalkoznunk kell. Több mint tíz esztendeje nem nőttek nálunk az alapbérek. A költségvetésünk nem éri el a kétmilliárd forintot, miközben itt zenekar, az ország legnagyobb professzionális vegyeskara, egy jelentős kottatár, valamint ezeknek az egységeknek egy viszonylag komoly létszámú,

TISZTELETJEGGYEL

Érzelem és felelősség

Gyerekkorom óta őrzök egy fényképet, amely édesanyám egy öreg barátnőjének hagyatékából került hozzánk. A képen az operaház zenekarának csellósó-lama, valamikor a harmincas évek végén – jó hangulatú, elegáns társaság, minden bizonnyal egy esti előadás szünetében lencsevégre kapva. Az évek során, némi lélektani önelemzéssel azt is összeraktam, hogy vajon miért is ragaszkodom ennyire a megsárgult fotóhoz. Hiszen korántsem természetes, hogy az ember évtizedeken át őriz egy ilyen csoportképet, melynek alakjai közül ugyan néhányakhoz személyes emlékek is fűzük, tekintettel arra, hogy nyugdíjas korukban olykor még fel-felbukkantak szüleim társaságában, ez azonban még nem indokolná a tartós megőrzést. A fényképhez való ragaszkodás oka minden bizonnyal az a nagyon sokszor átélt gyerekkori élmény, amely mély nyomot hagyott bennem, és amelynek felidézése máig meghatározza a viszonyomat a zenéhez, különösen a zenekari játékhoz. Az történt ugyanis, hogy szüleim, Pröhle Henrik fuvolás és Bányay Zsuzsanna csellista, olykor

nem tudtak kire hagyni esténként, így 3-4 éves koromtól kénytelenek voltak magukkal vinni az esti operaelőadásokra. Jól emlékszem a zenekari vasajtónál őrködő jegyszedőre, bizonyos Eszes néni, aki magától értetődő természetességgel ültetett be vagy az első sorba, vagy a proscenium páholyba – persze a jeggyel ott ülő komoly és elegáns operakedvelők legnagyobb megdöbbenésére. Az elhelyezés lényege az volt, hogy a szülői felügyelet a zenekari árokból biztosítva legyen, és persze hogy én is biztonságban érezzem magam a szüleim láttán, még ha éppen nekik volt is egy kis dolguk, két-három felvonáson át.

De hogy hogy is függ mindez össze a régi fényképpel? Ha az ember gyerekkorában rendszeresen ilyen közel ül a zenészekhez, az „árok szélén”, szinte bent ül a zenekarban, ami ráadásul – bár mindenki frakkban és estélyiben feszít – a közönség döntő többsége előtt rejtve marad, vagyis megmarad az intimitása, olyan gesztusokat, olyan emberi megnyilvánulásokat lát, amelyek nyomán a zenekari tagok egyénisége legalább annyira magával ragadja, mint az egységes és összehangolt megszólalás élménye. Erre emlékeztet a régi fotó. A közös muzsikálás varázsát lehetett nézőként is megérezni arról a helyről, miközben az összekacsintások, a hosszabb szünetek idejére odakészített könyv vagy keresztretjvény, a hátsó sorokból kisurranó muzsikusok által az operajátzás „szent misztériuma” valahogy na-

kiszolgáló csapata dolgozik. Itt nincsenek kiszervezett feladatok, minden kollégánknak történő kifizetés után járulékot is fizetünk, és ez nem olcsó dolog. Bízunk persze abban, hogy valóban nőni fog a büdzsénk, de nem célunk, hogy mindez más együttesek rovására történjen.

■ *Viszont szerencsére így sincsenek nagyobb gondok, olyan problémák, amelyek időnként más zenekarokat fenyegetnek.*

– Így van, és én ezt a helyzetet nagyon megbecsülöm. Nagyon fontos, hogy ki tudjuk fizetni a béreket, a számláinkat, nem használhatatlan a hangszerparkunk, működő infrastruktúránk van. Emlékszem, Debrecenben mekkora kínlódást jelentett például a kissé leromlott állapotú próbaterem... Minden egyes nap örülök, hogy nincsenek ilyen problémáink, de persze szeretnék előrébb és előrébb lépni, hogy mindenkinek megmutathassuk, mennyire jó, hogy van és működik ez a társulat.

■ *Mennyiben változik a vidéki jelenlétük, a közönségnevelési feladataik?*

– Mindenben igyekszünk csavarni egyet. Messze vagyunk még a céljaink elérésétől, idén például a vidéki fellépéseink száma csökkent, ahhoz képest, amennyit jónak tartanánk, mert annyi volt az egyéb feladatunk. Azonban nagyon sok mindenbe belekezdünk, elindítottunk izgalmas, új bérletsorozatokat, edukációs téren is történt előrelépés, hiszen együttműködésbe kezdtünk a Szimfónia Programmal, amely hátrányos helyzetű gyerekeknek nyújt csoportos zenei foglalkozásokat.

gyon is emberi arcot kapott. Amikor pedig a zenei szövegkörnyezetbe ágyazva felismertem egy-egy motívumot, amit a szüleim az otthoni gyakorlásaik során unalomig ismételtek, értelmet nyert az egyes hangszerek jelentősége a nagy egészben.

Mindezt csak azért írtam le, mert érdemtelenül tudatában fontosnak tartom megindokolni, hogy miért is fogadtam el végül Popa Péter felkérését e fontos szakmai folyóiratban való publikálásra. A fentiekből is kiderül, hogy – bár eddig is szívesen olvastam az e hasábkon megjelent interjúkat, elemzéseket, kritikákat – az én viszonyom e laphoz és a zenekari muzsikáláshoz egy otthonról hozott érzelmi viszony. Ezen nem változtat az sem, hogy gimnazistaként continuóztam, sőt, könnyebb zongoraversenyeket is játszottam a József Attila Gimnázium zenekarával. Ezek az élmények is csak az érzelmi köteléket erősítették, a professzionalizmustól fényvégre voltak, vannak. Ugyanakkor mindig érdeklődve hallgatom szüleim és kortársaik véleményét egy-egy mostani koncertről, s persze még inkább a felidézett és kikapadhatatlan zenekari anekdotakincset a régi időkből. De ugyanígy magával tud ragadni húgom beszámolója egy hazai, sógoromé pedig egy német nagyzenekar belvilágából.

Diplomataként, számos hivatalos külföldi utam során igyekeztem soha sem elmulasztani a helyi koncerttermek vagy operaházak meglátogatását, ami mindig érdekes tanulságokkal

■ *Említette, hogy nőtt a koncertszám és a közönség is. Ezek szerint valóban emelkedik a kultúra iránt érdeklődő, s azt megfizetni képes hangverseny-látogatók száma?*

– Őszől van egy új kollégánk, Szabó Péter, aki kiváló összehasonlításokat készített arról, hogy melyik együttes milyen áron kínálja a bérleteit. Kiderült, mi vagyunk az egyik legolcsóbb zenekar Budapesten, ami jó, mert nekünk az is a feladatunk, hogy elérhetőek legyünk mindenki számára. Tegyük hozzá, hogy érdekes lenne azt is megvizsgálni, hogy ki milyen kedvezményrendszert alkalmaz, és hányan vásárolnak valóban teljes árú jegyeket... De valóban azt látom, hogy van igény és kereslet a kultúrára. Nekünk kényes a pozíciónk, hiszen a működésünk hagyományokon alapul, de közben szükség van progresszióra is. A közönségünk inkább konzervatív, bár az utóbbi időben már egyre gyakrabban látok fiatalokat is a koncerteken. Úgy vélem, a jövőben a zenei nevelésre nagyobb figyelmet kell majd fordítani, szerencsére a kiaknázatlan lehetőségek száma szinte korlátlan.

■ *Tavaly lett öt esztendőre kinevezett főigazgató. Melyek a következő négy évre szóló tervei?*

– Azt szeretném elérni, hogy a közönség, az ország lakossága annyira tartson minket értékesnek, mint amennyire én annak tartom ezt a két együttest. Azt szeretném, hogy a közönség és a szakma számára valódi etalon legyen a Nemzeti Filharmonikus Zenekar és a Nemzeti Énekar. Ha ezt sikerül elérnem, akkor azt mondhatom, megtettem mindent, amit lehetett. Nagyon sokat kell még ezért dolgoznunk, de abban bízom, hogy jó úton járunk.

R. Zs.

szolgált – a helyi zenei nevelés, de persze az általános mentális megértésével kapcsolatban is. Állójeggyel Clevelandben, a kakasülön a Suntory Hallban, vagy az első sorban a Kennedy Centerben – mind-mind olyan élmény volt, ami közelebb vitt a világ zenei kincsének megismeréséhez, és ami megtanított nagyon, de nagyon megbecsülni a hazai zenekultúrát, annak minden – otthon is sokat emlegetett – visszásságával együtt. Szimfonikus zenekaraink lakosságszám-arányosan különösen nagy száma, a mindenféle, újra és újra felmerülő megszorítások ellenére is magas színvonala, a programok változatossága, a koncerttermek minősége és mindezek mellett a zenét tanuló gyerekek számának többszöröződése az elmúlt évtizedekben, ezek mind nagyon pozitív jelek egy ország, egy társadalom életében. Olyan jelek, amelyek túlmutatnak a zenei élet keretein, de felhívják a figyelmet mindazok fontosságára, akik – akár a karmesteri pulpituson, akár valamelyik vonós szólam 4-5. pultjánál vagy a zeneiskolák mélyén évtizedek óta működtetik ezt a fantasztikus rendszert. Örülök, hogy sikerült megőriznem a gyerekkorból hozott érzelmi viszonyt a zenekari műfajokhoz, ugyanakkor remélem, hogy sikerül minél szélesebb körben tudatosítani közös felelősségünket a zenei intézmények és az egyes muzsikusok megbecsülésének érdekében.

Prőhle Gergely